

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

7 Φεβρουαρίου 2018

Αριθμ. Πρωτ.: /2018

Ειδ.Επιστήμονας: Μαρία Μπλιάτη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥ - ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
Αν. Παπανδρέου 37
15180 Μαρούσι

Θέμα: Δικαίωμα πρόσβασης γονέων σε δεδομένα των παιδιών-μαθητών

Αξιότιμοι κύριοι,

Κατ'αρχάς, θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε για τη συνεργασία σας με την Αρχή στο πλαίσιο της επεξεργασίας της μεταρρύθμισης του π.δ.104/1979, κατά την οποία λάβατε υπόψη και αποδεχθήκατε σειρά προτάσεων του Συνηγόρου του Πολίτη.

Με αφορμή της έκδοση της ΥΑ 10645/ΓΔ4/2018 (ΦΕΚ120/τ.Β/23-1-2018) 'Εγγραφές, μετεγγραφές, φοίτηση και θέματα οργάνωσης της σχολικής ζωής στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης' του Υπουργού και του Υφυπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, θα θέλαμε να θέσουμε υπόψη σας ένα θέμα, που ενδέχεται να ανακύψει κατά την ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 13, για την 'κηδεμονία ανηλίκων μαθητών/τριών'.

Το άρθρο αυτό ορίζει : «1) Κηδεμόνας του/της μαθητή/τριας, εφόσον είναι ανήλικος/η, είναι ο πατέρας και η μητέρα. Σε περίπτωση που αυτοί ελλείπουν ή κωλύονται από τον νόμο, κηδεμόνας του/της ανήλικου/ης μαθητή/τριας είναι αυτός που έχει την επιμέλεια του/της, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. ... 5) Κανένα στοιχείο της σχολικής κατάστασης του/της ανήλικου/ης μαθητή/τριας δεν γνωστοποιείται ή παρέχεται σε άλλο πρόσωπο εκτός από τον κηδεμόνα του/της ή σε πρόσωπο που έχει οριστεί από τον κηδεμόνα.»

Είναι προφανές ότι βούληση του Υπουργείου ήταν να μην χορηγούνται τα κάθε είδους δεδομένα που αφορούν τους μαθητές σε άτομα που δεν διαθέτουν δικαίωμα πρόσβασης σε αυτά, δηλαδή σε τρίτους που δεν έχουν το από τον νόμο προβλεπόμενο έννομο συμφέρον (άρ.5 ν.2690/1999, άρ.5 και άρ.7 ν.2472/1997).

Σε σχέση όμως με την πρόσβαση στα στοιχεία που αφορούν τα παιδιά-μαθητές, ένα πρόβλημα που αναφέρεται συχνά και διαχρονικά αφορά την πρόσβαση σε αυτά των γονέων χωρισμένων παιδιών, που δεν ασκούν την επιμέλεια, εξακολουθούν όμως να ασκούν το υπόλοιπο της γονικής μέριμνας, συμπεριλαμβανομένης της εκπροσώπησης του τέκνου.

Συγκεκριμένα : σε περιπτώσεις διάστασης ή διαζυγίου των γονέων με έντονο συγκρουσιακό χαρακτήρα επιχειρείται ενίοτε από μέρος του γονέα, στον οποίο έχει ανατεθεί η άσκηση της επιμέλειας, ο αποκλεισμός του άλλου γονέα από τη ζωή και τις δραστηριότητες του παιδιού, λαμβάνοντας μεταξύ άλλων τη μορφή οδηγιών και 'απαγορεύσεων' προς το σχολείο του τέκνου, προκειμένου να μην επιτραπεί στον γονέα που δεν μένει με το παιδί η ενημέρωση, ακόμη και η πρόσβαση στο σχολείο.

Επειδή το πρόβλημα αυτό απασχολεί πρωτίστως τους εμπλεκόμενους εκπαιδευτικούς και ιδίως τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων, ο Συνήγορος του Πολίτη, για την υποβοήθηση του έργου τους και κυρίως για την διαφύλαξη των δικαιωμάτων των μαθητών-παιδιών χωρισμένων γονέων στον χώρο του σχολείου, πρότεινε στο Υπουργείο σας την έκδοση εγκύκλιων οδηγιών για το επίμαχο ζήτημα, το δε Υπουργείο Παιδείας αποδεχόμενο την πρόταση του Συνηγόρου εξέδωσε την υπ'αρ.πρωτ. Φ7/517/127893/Γ1 εγκύκλιο, η οποία αποδεδειγμένα ανταποκρίθηκε στον σκοπό της και χρησιμοποιείται έκτοτε για την επίλυση αντίστοιχων προβλημάτων.

Σχετικά με το ειδικότερο ζήτημα της ενημέρωσης, η εγκύκλιος προβλέπει : «δ) Η ενημέρωση του γονέα που δεν ασκεί την επιμέλεια του τέκνου επιβάλλεται στο πλαίσιο εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του σχολείου. Κατ'εξαιρέση, εάν από τον γονέα έχει αφαιρεθεί συνολικά η άσκηση της γονικής μέριμνας, υποχρέωση ενημέρωσής του για το πρόσωπο του τέκνου (επομένως και για τη φοίτησή του) έχει ο άλλος γονέας.»

Τα πιο πάνω βασίζονται στην διάταξη του άρθρου 1510 παρ.1 Αστικού Κώδικα, που ορίζει : «Γονική μέριμνα. Η μέριμνα για το ανήλικο τέκνο είναι καθήκον και δικαίωμα των γονέων (γονική μέριμνα), οι οποίοι την ασκούν από κοινού. Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει την επιμέλεια του προσώπου, τη διοίκηση της περιουσίας και την εκπροσώπηση του τέκνου σε κάθε υπόθεση ή δικαιοπραξία ή δίκη, που αφορούν το πρόσωπο ή την περιουσία του.»

Σύμφωνα με τα πιο πάνω, ο γονέας στον οποίο μετά τη διάσταση ή το διαζύγιο των γονέων δεν ανατίθεται η άσκηση της επιμέλειας του προσώπου του τέκνου, εξακολουθεί να εκπροσωπεί το τέκνο σε κάθε υπόθεση που το αφορά.

Επομένως, ως εκπρόσωπος του τέκνου, δεν είναι ' τρίτος ' προς το τέκνο, αντίθετα δικαιούται πρόσβαση σε κάθε δεδομένο του οποίου το παιδί είναι υποκείμενο.

Η προαναφερόμενη διάταξη του άρ.13 της νέας υπουργικής απόφασης ενδέχεται να προκαλέσει αμφιβολίες σε σχέση με τα πιο πάνω αναφερόμενα, διότι δεν είναι απολύτως διασαφηνισμένη η έννοια της πρότασης 'σε περίπτωση που [οι γονείς] κωλύονται από τον νόμο', οπότε ως κηδεμόνας θεωρείται αυτός που έχει την επιμέλεια του παιδιού-μαθητή/τριας.

Υπάρχει, δηλαδή, ο κίνδυνος εκπαιδευτικός ή προϊστάμενος σχολικής μονάδας να θεωρήσει ότι στην περίπτωση διάστασης ή διαζυγίου των γονέων, κηδεμόνας είναι αυτός που ασκεί την επιμέλεια, ενώ ο άλλος γονέας 'κωλύεται από τον νόμο' (παρ.1), οπότε μόνο σε εκείνον που ασκεί την επιμέλεια γνωστοποιούνται ή παρέχονται στοιχεία που αφορούν τον/την μαθητή/τρια (παρ.5) και όχι στον γονέα, που δεν ασκεί την επιμέλεια, παρότι εξακολουθεί να ασκεί το υπόλοιπο της γονικής μέριμνας, συμπεριλαμβανομένης της εκπροσώπησης.

Είναι βέβαιο ότι δεν ήταν αυτή η πρόθεση των συντακτών της προαναφερόμενης ΥΑ, διότι άλλως θα επρόκειτο για διάταξη αντιβαίνουσα στις προβλέψεις του Αστικού Κώδικα, του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και της νομοθεσίας περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων, καθώς και της σχετικής νομολογίας και των αποφάσεων της ΑΠΔΠΧ.

Προκειμένου, όμως, να αποφευχθεί το ενδεχόμενο σύγχυσης των εκπαιδευτικών που θα κληθούν να εφαρμόσουν την εν λόγω υπουργική απόφαση, χρήσιμο θα ήταν να προβεί το Υπουργείο σε διευκρινίσεις, που να καθιστούν σαφές ότι η διάταξη του άρ.13 παρ.5 αποκλείει την πρόσβαση στα στοιχεία του μαθητή μόνο όσον αφορά τους τρίτους που δεν διαθέτουν σχετικό δικαίωμα, ελλείψει έννομου συμφέροντος, και όχι τους γονείς, που εκπροσωπούν το τέκνο και επομένως δεν είναι ' τρίτοι ' κατά την έννοια του νόμου ως προς αυτό.

Θα πρέπει, δηλαδή, να καταστεί σαφές ότι οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα περί εκπροσώπησης του τέκνου, του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας περί πρόσβασης στα έγγραφα και του ν. 2472/1997 περί επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων παραμένουν σε ισχύ και εξακολουθούν δεσμεύουν τα σχολεία, καθώς και ότι σε περιπτώσεις μαθητών/τριών

– παιδιών χωρισμένων γονέων η πιο πάνω υπ'αρ.πρωτ. Φ7/517/127893/Γ1 εγκύκλιος συνεχίζει να καλείται σε εφαρμογή.

Με την πεποίθηση ότι η χορήγηση των προαναφερόμενων διευκρινίσεων στους εκπαιδευτικούς θα αποτελέσει εξίσου χρήσιμη συνδρομή του Υπουργείου σας προς τα σχολεία ευθύνης σας και θα διασφαλίσει τα δικαιώματα των εμπλεκόμενων παιδιών-μαθητών το ίδιο αποτελεσματικά, όπως και η προαναφερόμενη εγκύκλιος, προσβλέπουμε στη διατήρηση της συνεργασίας μας και την αποδοχή της πρότασής μας, παραμένοντας στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση χρειαστείτε.

Με εκτίμηση

Γιώργος Μόσχος
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη
για τα Δικαιώματα του Παιδιού